

Christian Breinholt
stud.mag.

Jacques M. Verges: "Den politiske retssag og retssagens politik". - Oversat af Nils Ufer og Niels-Jørgen Nielsen med forord af Nils Ufer. 120 sider. 22 kr. Hans Reitzel.

I maj 1971 udkom "Den politiske retssag og retssagens politik" af den algierske advokat J. Verges på dansk. Den blev jævnt hen dårligt anmeldt, kun kort omtalt hist og her, og mig bekendt ikke meget diskuteret. Det kunne emnet ellers nok indbyde til. Navnlig da den udkom kort efter Kejsergade- og trotylsagerne, og mens de mange verdensbanksager endnu ikke var afsluttet. Disse og andre, tydeligt "politiske" processer, hvis antal herhjemme er stigende, er i øvrigt baggrunden for at udgive bogen på dansk.

Jeg er enig med de anmeldere, der finder, at bogen er ringe, at der er tale om gode kræfter (f.eks. at et etableret dansk forlag tør udsende den) spildt på en god sag. Men emnet, og mangelen på anden litteratur, gør at jeg finder bogens hovedproblemstilling en kort omtale værd. De sammenhænge, som bogen påpeger, er dårligt eller overhovedet ikke behandlet i mange samfunds-discipliner; derfor omtalen på dette sted.

Forfatteren forsøger ud fra sine erfaringer fra krigen i Algier, (hvor han var forsvarsadvokat i mange af de retssager, der ved franske domstole blev ført mod FLN-tilhængere) at gøre den problemstilling og -løsning, han her fandt, til en generel teori om retssager og især de udpræget politiske. Alle retssager skulle, efter Verges' mening, kunne opdeles i to hovedgrupper: de "accepterende" processer og "brud-processer".

Den accepterende proces føres på et rent juridisk grundlag, spillets regler, d.v.s. straffe- og retsplejelovens regler, anerkendes af begge parter. Forsvarets opgave er derfor normalt indskrænket til at påvise, at der ikke er

tilstrækkelige beviser, at der er formildende omstændigheder etc.

I brud-processen derimod kan den anklagede ikke anerkende, at det, han har gjort, er en forbrydelse, selv om handlingen falder ind under straffelovens definition. Brud-processen bestrider således magthavernes og dermed domstolenes legitimitet; men kan vel at mærke anvendes af både forsvar og anklagemyndighed. Som eks. på det første kan herhjemme nævnes Carl Madsens forsvar i Vietnamdemonstrationssagen (27. april 69), hvor han i stedet for at holde sig til at forsvare de anklagede vendte hele sagen, således at den blev til det, der er titlen på hans bog om den: en "proces mod politiet". (En speciel form for brud-proces fra forsvarers side så vi sidste år ved Finn Ejnar Madsens vægring ved overhovedet at føre noget forsvar). Som eks. på det andet, hvor anklagemyndigheden kan siges at benytte brud-processens princip, kan nævnes de tilfælde, hvor den undlader at rejse tiltale på trods af, at der givet foreligger et strafbart forhold. Eksempelvis samme Carl Madsens gentagne beskyldninger mod navngivne nulevende dommere for ved embedsmisbrug at have forvoldt uskyldige menneskers død.

Denne sondring mellem den accepterende- og brud-processen er bestemmende for bogens indhold og opbygning; faktisk kan man beskrive hele bogen, den er kun på omkring 100 sider, ved at sige, at dens problem, hvorledes en politisk proces kan bruges og misbruges (ved hjælp af den omtalte sondring) belyses ved en lang række eksempler hentet fra historiens mere eller mindre kendte politiske retssager. Blot i flæng kan nævnes sagerne mod Sokrates, Jesus, Jeanne d'Arc, Dreyfus, Ludvig d. 16., Dimitrov, frihedsbevægelserne i Madagaskar og i Algeriet, Castro m.fl. Alene antallet gør jo, at bogens omtale må blive meget overfladisk og det, at læseren vel ikke kan formodes at kende de forudsætninger af både retlig, historisk og politisk art, som de enkelte sager må ses på baggrund af, gør at bogen som helhed og som før nævnt er utilfredsstillende læsning.

Men emnet og begrundelsen for at beskæftige sig med det, skulle nok kunne give stof til eftertanke, ikke mindst for folk, der kommer på et institut for statskundskab, for som Ufer skriver et sted i indledningen:

"Ved at studere, hvordan et regime klarer sine politiske problemer, således som de kommer til udtryk i juridiske konflikter, kan man som Verges påviser danne sig et bedre billede af dette regimes indhold, fremtid og styrke."